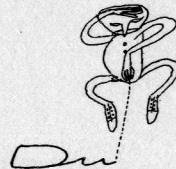

Jean Dubuffet

nejnižším, protože zásadně poškozují nezávislost individua a jeho obranu proti nadvládě společnosti.

Není možné, v žádném případě už není možné zaslechnout slovo kultura, aby se společně s ním okamžitě neobjevil zvláštní (policejní) puch, jímž ho dnes jednou provždy obdařilo národní kulturní dobyteltví. Toto slovo je na tom stejně jako slovo patriotismus, které se už nezbaví nálepky slabomyslného a fangličkářského šovinismu, již ho podobným způsobem obdařila státní propaganda. Se slovem kultura je už spojen zápach mýtu a mystifikace a brzy bude načase nahradit ho jiným termínem. Potom vyjde jasně najevo, že není jedna kultura, ale dvě, z nichž jedna označuje obcování s díly minulosti, úctu, která jim je prokazována, a podmíněnost ducha, která z toho plyne, zatímco druhá ztělesňuje aktivní rozvíjení individuálního myšlení, což je něco zcela jiného.

Úvahy o kultuře jsou falešné, pokud tomuto slůvku dáváme příliš široký význam, včetně toho, o kterém jsme už hovořili, totiž sraní do plenek. Neboť potom bychom museli jako součást kultury chápat nejen řeč jako takovou a mateřský jazyk, ale

Du

také schopnost vzpřímené chůze a dokonce i naše vlastní narození, příslušnost k lidskému druhu a dýchání pomocí plic. Takové rozšíření pojmu kultury vede zcela prostě k jejímu zmizení pod záminkou, že nelze přesně určit body, kde její panství začíná a kde končí. Ve stejné situaci se více či méně nacházejí všechny pojmy, které zakládají náš slovník a naše myšlení, ale přesto jsme nuceni používat jich bez ohledu na jejich nezřetelné hranice; pokud ale na základě odstupňované analogie příliš natahujeme jejich rozsah, zbavujeme je přirozenosti. Myšlení tedy naopak musí s těmito nejasně konturovanými pojmy zacházet s velkou dovedností, aniž je přitom ztratí z očí. Pokud jde o kulturu — a o tu naši zvláště —, dejme tomu, že nezačíná už se školní docházkou, ale spíše až s tím, čemu říkáme střední školy. Právě v tomto významu je slovo kultura obvykle užíváno, i my se ho tedy přidržíme.

Ponechme stranou mluvenou rovinu našeho jazyka. Všichni cítíme, že někteří jej užívají více kulturním způsobem než ostatní. V čem spočívá tato kulturnost, čím je tvořena? Právě v tomto bodě se pokusíme pojem kultury uchopit.